

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 144/13

Luksemburg, 24 października 2013 r.

Wyroki w sprawach C-22/12 i C-277/12
Katarína Haasová / Rastislav Petrík i Blanka Holingová oraz
Vitālijs Drozdovs / Baltikums AAS

Jeżeli prawo krajowe pozwala członkom rodziny poszkodowanego w wypadku drogowym domagać się zadośćuczynienia za poniesioną krzywdę moralną, zadośćuczynienie to musi być objęte obowiązkowym ubezpieczeniem komunikacyjnym

W takim przypadku minimalna kwota objęta ubezpieczeniem przewidziana przez prawo Unii z tytułu uszkodzeń ciała ma zastosowanie również do krzywdy moralnej

Pierwsza dyrektywa¹ w dziedzinie obowiązkowych ubezpieczeń komunikacyjnych wymaga od państw członkowskich zapewnienia, aby pojazdy zwykle przebywające na ich terytorium były objęte ubezpieczeniem. Chociaż państwa członkowskie mają swobodę określenia zakresu pokrycia szkód oraz warunków ubezpieczenia, druga dyrektywa² przyjęta w tej dziedzinie przewiduje, że ubezpieczenie musi obowiązkowo obejmować uszkodzenia ciała w wysokości co najmniej 1 mln EUR na jednego poszkodowanego lub 5 mln EUR na jedno zdarzenie szkodowe, przy czym w tym drugim przypadku, niezależnie od liczby poszkodowanych. Podobnie ubezpieczenie musi również obejmować szkody materialne w wysokości co najmniej 1 mln EUR na jedno zdarzenie szkodowe, niezależnie od liczby poszkodowanych.

Sprawa C-22/12

V. Haas zginął w dniu 7 sierpnia 2008 r. na terytorium Czech w wypadku drogowym spowodowanym przez R. Petrika kierującego turystycznym pojazdem samochodowym należącym do B. Holingovej.

Zarejestrowany w Słowacji samochód B. Holingovej, w którym znajdował się V. Haas, zderzył się z samochodem ciężarowym zarejestrowanym w Republice Czeskiej. R. Petrík, został uznany za odpowiedzialnego za wypadek i skazany na naprawienie szkody poniesionej w wyniku wypadku przez małżonkę poszkodowanego, K. Haasową. Jednakże K. Haasová i jej córka żądają od ubezpieczyciela B. Holingovej również zadośćuczynienia za krzywdę moralną wynikającą z utraty małżonka i ojca.

Sąd, przed którym toczy się spór wyjaśnił, że w prawie czeskim, które ma według niego zastosowanie w tym przypadku, osoba fizyczna może domagać się zadośćuczynienia za krzywdę wynikającą z naruszenia integralności jej własnej osoby. Jako że jednak zgodnie ze słowackimi przepisami dotyczącymi obowiązkowego ubezpieczenia, obowiązkowe ubezpieczenie komunikacyjne nie obejmuje swym zakresem krzywdy moralnej, ubezpieczyciel B. Holingovej odmawia wypłaty takiego zadośćuczynienia.

Krajowy sąd v Prešove (sąd regionalny w Preszowie, Słowacja) zwrócił się do Trybunału o ustalenie, czy obowiązkowe ubezpieczenie komunikacyjne musi obejmować zadośćuczynienie za

¹ Dyrektywa Rady 72/166/EWG z dnia 24 kwietnia 1972 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych i egzekwowania obowiązku ubezpieczenia od takiej odpowiedzialności (Dz.U. L 103 s. 1).

² Dyrektywa 84/5/EWG Rady z dnia 30 grudnia 1983 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów silnikowych (Dz.U. 1984, L 8, s. 17) zmieniona dyrektywą 2005/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. (Dz.U. L 149, s. 14).

szkody niematerialne poniesione przez osoby bliskie poszkodowanych, którzy zmarli w wypadku drogowym.

Trybunał w wyroku przypomniał najpierw, że obowiązek objęcia ubezpieczeniem od odpowiedzialności cywilnej szkód poniesionych w związku z ruchem pojazdów mechanicznych jest rzeczą odrębną od zakresu odszkodowań wypłacanych z tytułu odpowiedzialności cywilnej ubezpieczonego. Pierwsza kwestia jest bowiem objęta gwarancją prawa Unii i w nim zdefiniowana, druga natomiast – jest co do zasady regulowana przez prawo krajowe.

Państwa członkowskie zasadniczo zachowują swobodę określenia, w ramach ich systemów odpowiedzialności cywilnej, podlegających naprawieniu szkód wyrządzonych przez pojazdy mechaniczne, zakresu odszkodowania za te szkody i osób uprawnionych do owego naprawienia. Trybunał podkreślił jednak, że w trosce o zmniejszenie rozbieżności, jakie istniały pomiędzy ustawodawstwami państw członkowskich w odniesieniu do zakresu obowiązku ubezpieczenia, Unia ustanowiła w dziedzinie odpowiedzialności cywilnej obowiązek objęcia szkód majątkowych i uszkodzeń ciała ubezpieczeniem, do wysokości kwot określonych w drugiej dyrektywie. Państwa członkowskie są więc zobowiązane określać szkody objęte obowiązkowym ubezpieczeniem komunikacyjnym oraz jego warunki z uwzględnieniem przepisów prawa Unii.

Następnie Trybunał wyjaśnił, że w zakres uszkodzeń ciała, które muszą być obowiązkowo objęte ubezpieczeniem na mocy drugiej dyrektywy **wchodzi każda szkoda wynikająca z naruszenia integralności osoby, w tym zarówno cierpienia fizyczne jak i psychiczne**. Tak oto **wśród szkód podlegających naprawieniu zgodnie z prawem Unii znajdują się szkody niematerialne, za które zadośćuczynienie przewidziane jest z tytułu odpowiedzialności cywilnej ubezpieczonego przez prawo krajowe właściwe dla sporu**.

Wreszcie Trybunał zaznaczył, że ochrona na mocy pierwszej dyrektywy obejmuje każdą osobę uprawnioną, zgodnie z krajowym prawem odpowiedzialności cywilnej, do naprawy szkody spowodowanej przez pojazdy mechaniczne. Ponieważ według wyjaśnień słowackiego sądu, czeskie przepisy przyznają K. Haasovej i jej córce prawo do zadośćuczynienia za szkodę niematerialną poniesioną wskutek śmierci ich małżonka i ojca, powinny one móc korzystać z ochrony zapewnianej przez tę dyrektywę.

Sprawa C-277/12

Jakkolwiek na Łotwie można domagać się od ubezpieczyciela osoby odpowiedzialnej za wypadek drogowy naprawienia krzywdy moralnej poniesionej wskutek bólu i cierpienia psychicznych będących następstwem śmierci żywiciela osoby pozostającej na utrzymaniu lub małżonka, to jego kwota ograniczona jest do 100 LVL (142 EUR) dla każdego wnioskującego i na zmarłą osobę.

W dniu 14 lutego 2006 r. rodzice V. Drozdovsa zginęli w wypadku drogowym w Rydze (Łotwa). Dziesięcioletni V. Drozdovs został umieszczony pod opieką babci. Następnie opiekunka wezwała ubezpieczyciela osoby odpowiedzialnej za wypadek do wypłacenia zadośćuczynienia w kwocie 200 000 LVL (248 000 EUR) za krzywdę moralną poniesioną przez V. Drozdovsa z powodu śmierci jego rodziców.

Augstākās tiesas Senāts (izba sądu najwyższego, Łotwa), przed którym toczy się spór pomiędzy V. Drozdovsem i ubezpieczycielem zwrócił się do po pierwsze Trybunału z pytaniem takim samym jak zadane przez słowacki sąd w sprawie Haasová, a po drugie, aby ustalić, czy ograniczenie w łotewskim prawie maksymalnej kwoty zadośćuczynienia za krzywdę moralną poniesioną z powodu wypadku drogowego jest zgodne z prawem Unii.

Podobnie jak w wydanym dzisiaj wyroku w sprawie Haasová, Trybunał stwierdził, że jeżeli prawo krajowe pozwala członkom rodziny poszkodowanego w wypadku drogowym domagać się zadośćuczynienia za poniesioną krzywdę moralną, zadośćuczynienie to musi być objęte obowiązkowym ubezpieczeniem komunikacyjnym. Tymczasem, jako że według wyjaśnień sądu krajowego łotewskie przepisy przyznają V. Drozdovsowi prawo do zadośćuczynienia za szkodę

niematerialną poniesioną wskutek śmierci rodziców, powinien on móc korzystać z ochrony zapewnianej przez tę dyrektywę.

Trybunał zauważył również, że jeżeli państwo członkowskie przyznaje prawo do zadośćuczynienia za poniesioną krzywdę moralną, nie może ono przewidzieć dla tej szczególnej kategorii szkód, zaliczających się do uszkodzeń ciała w rozumieniu drugiej dyrektywy, maksymalnych kwot gwarancyjnych niższych od minimalnych kwot gwarancyjnych określonych w dyrektywie. Dyrektywa nie przewiduje bowiem rozróżnienia pomiędzy szkodami objętymi ubezpieczeniem, innego aniżeli rozróżnienie pomiędzy uszkodzeniami ciała i szkodami materialnymi ani nie zezwala na takie rozróżnienie.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

Pełny tekst wyroków ([C-22/12](#) i [C-277/12](#)) znajduje się na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793